

NÖVÉNY

Édesburgonya-kutatás a gyakorlat szolgálatában – egy EIP-AGRI projekt eredményei röviden

2024. május 19.

Többéves, a témában végzett kutatómunka folytatásaként, 2018. szeptember 1-én indult „Az édesburgonya termőhely- és fajtaspecifikus termesztéstechnológiájának, valamint kórokozómentes szaporítóanyag-előállításának fejlesztése” című EIP-AGRI projekt az „Innovációs operatív csoportok létrehozása és az innovatív projekt megvalósításához szükséges beruházás támogatása” című program keretében.

A Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Kara által koordinált operatív csoportot további kutatóhelyként a MATE két kutatóállomása, valamint három mezőgazdasági termelő, egy tudományos tanácsadó és egy szaktanácsadó alapította. A projekt címében megfogalmazott célok elérésére a Dél-Alföldön folyó kutatóhelyi és üzemi kísérletek számos, gyakorlati szempontból figyelemre méltó eredményt adtak. Ezeket – kiegészítve további, a batáta termesztése során szerzett tapasztalatokkal – két kiadványban foglaltuk össze, melyek a projekt [honlapján](#) keresztül elérhetők.

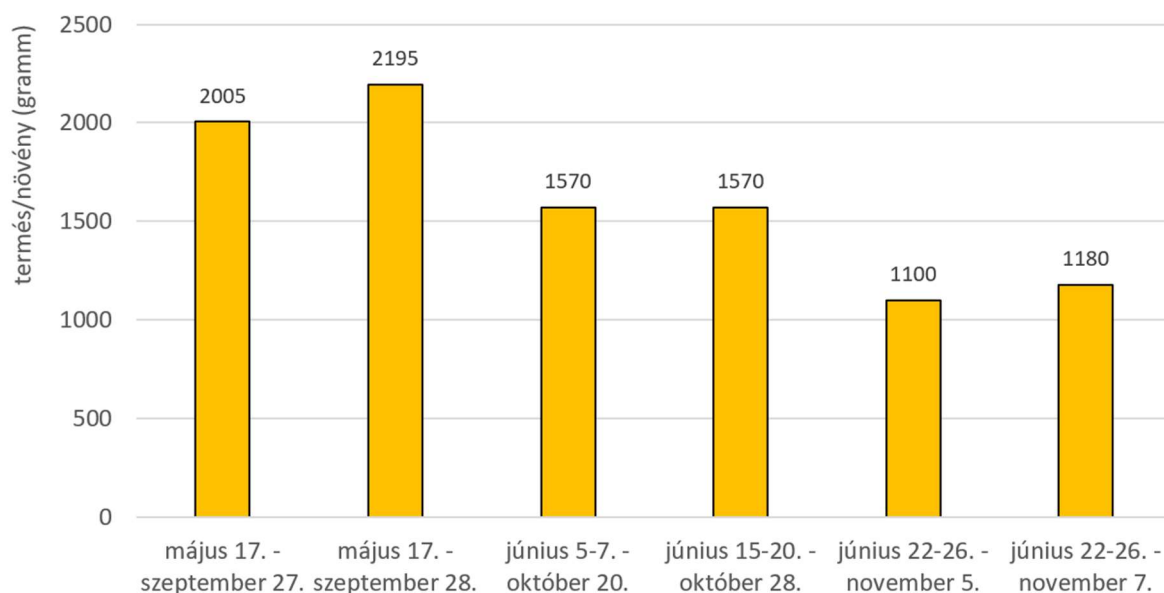
Alábbiakban a – többnyire az államilag minősített 'Ásothalmi12' fajtával végzett – munkánk során kapott legfontosabb kísérleti eredményeket, tapasztalatokat foglaljuk össze.

A vizsgálatba vont területek különböző kötöttségű talajai (vályog, agyagos vályog, homokos vályog, homok), enyhén lúgos pH mellett egyaránt megfelelnek a batáta termesztésére. Kötöttebb talajokon is elérhető a megfelelő, aprómorzsás talajszerkezet, például többszöri rotátorozással.

Az édesburgonya sík- és bakhátas művelésben egyaránt eredményesen termesztendő. Homokon, mikroszórófejes öntözés mellett a síkban történő termesztés előnyösebbnek bizonyult a fóliatakarás nélküli bakhátas termesztéshez képest (26,5 vs. 21,7 t/ha).

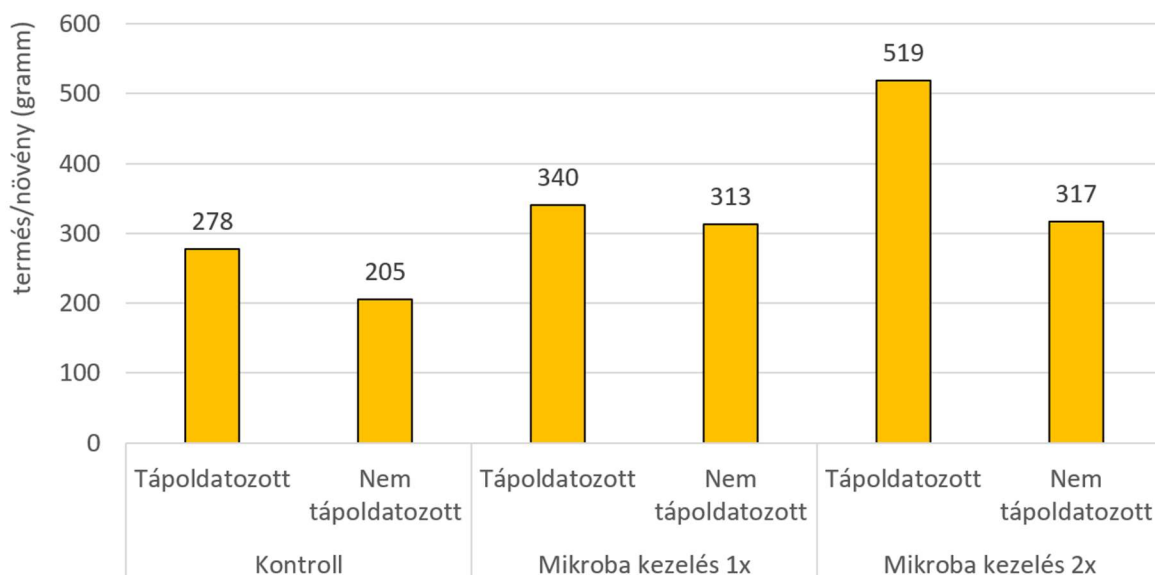
Vályogtalajon, bakhátban, fóliatakarás nélkül, csepegtető öntözés mellett rekord méretű, tövenként akár 2,5-2,7 kg termés is elérhető volt adott fajtákkal ('Emmur', 'Purple').

Kétéves, nyolc fajtával végzett kísérletben megállapítottuk, hogy a Dél-Alföld éghajlati viszonyai mellett nem érdemes édesburgonyát teljes tenyészidőszak alatt növényházban nevelni. A növények óriási lombozatot neveltek, ugyanakkor a termésátlagok (18-358 gramm/tő) messze elmaradtak a minimum elvárt, tövenként 1 kg értéktől.

Agyagos vályogtalajon, bakhátas művelésben beigazolódott a túlzott tápanyag- (főként nitrogén-) ellátás negatív hatása. A növények hatalmas, összefüggő lombozatot neveltek, azonban a gumótermés rendkívül gyenge volt: átlagosan 300-380 gramm tövenként, de nagyon kevés fő alatt volt értékelhető termés, és a gumók jelentős része deformált volt.

Homokon, síkművelésben egy kísérleti növénykondicionáló mikroba-készítménybe áztatott dugványokkal, minden egyéb tápanyagpótlás nélkül is jobb eredményt lehetett elérni, mint a hagyományos, csepegtetőrendszeren keresztüli tápanyagpótlással. Legjobb eredményt a tenyészidőszak során végzett kiegészítő talajoltás adta, tápoldatozott állományban.

Állandó hosszúságú tenyészidőszak mellett a korai ültetés és betakarítás szignifikánsan nagyobb termést eredményezett, mint a több héttel későbbi időszakban történő termesztés.

Bakhátas termesztésben az öntözés teljes elhagyása a termés szignifikáns csökkenését eredményezte, azonban a tenyészidőszak kedvező csapadékeloszlása ennek ellenére elfogadható termést (1455 g/növény) tett lehetővé ('Purple' fajta).

Kétéves kísérlet alapján a batáta indák feltépésének nem volt egyértelműen és szignifikánsan pozitív hatása a termésre.

A batáta lombozat beltartalmát több évjáratban, több kezelésben is vizsgáltuk a Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Kar Kovács Gábor Takarmányvizsgáló Laboratóriumában. A levélzet nyerszsír és nyershamu tartalma messze meghaladta a zöldbimbós lucerna értékeit. A mért legmagasabb karotintartalom a batáta esetében 312 mg/kg volt, ami a lucerna 250-500 mg/kg karotintartalmának is megfelel. Ezek – és nemzetközi tapasztalatok – alapján a batáta levélzet állati takarmányozásra feltétlen alkalmas.

A batátával kapcsolatos kutatómunka tovább folyik mind a szántóföldön, mind a laboratóriumokban. A záruló projekt résztvevői köszönetet mondanak a Vidékfejlesztési Program támogatásáért.

Dr. Monostori Tamás
főiskolai tanár
Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Kar